

Проект
вноситься народними депутатами України
Р.В. Бабієм (посв. № 47) та іншими

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо здійснення судочинства під час дії воєнного чи надзвичайного стану та врегулювання спорів за участі судді»

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446):

1) статтю 63 доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану за розпорядженням керівника апарату (секретаріату) суду чи особи, яка виконує його обов'язки, працівник апарату суду, який має вищу освіту за спеціальністю "Правознавство" або "Правоохоронна діяльність" з освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче молодшого спеціаліста, може за відсутності секретаря судового засідання здійснювати його повноваження. Під час здійснення таких повноважень відповідному працівнику апарату суду може бути заявлено відвід з підстав, визначених цим Кодексом для відводу секретаря судового засідання.»;

2) доповнити новою статтею 131-1 наступного змісту:

«Стаття 131-1. Особливості судових викликів та повідомлень на період дії воєнного чи надзвичайного стану

1. Якщо під час дії воєнного чи надзвичайного стану неможливо забезпечити повідомлення учасників в порядку статей 124-130 цього Кодексу, суд може викликати або повідомляти учасників справи та інших учасників судового процесу, які не мають офіційної електронної адреси, про дату, час і місце першого судового засідання у справі на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за двадцять днів до дати відповідного судового засідання.

2. Суд викликає або повідомляє таких учасників про дату, час і місце інших судових засідань (у випадку належного повідомлення про перше засідання) чи про вчинення відповідної процесуальної дії на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за десять днів до дати відповідного судового засідання або вчинення відповідної процесуальної дії.

3. У випадку виклику або повідомлення учасника судового процесу в порядку частин першої, другої цієї статті, такий учасник повинен за допомогою електронної пошти (телефонограми, СМС повідомлення, повідомлення у месенджерах), негайно підтвердити суду про отримання чи ознайомлення із відповідним викликом або повідомленням. Текст такого підтвердження зберігається, а телефонне підтвердження записується відповідним працівником апарату суду, та приєднується до справи і вважається належним підтвердженням повідомленням учасника судового процесу. В такому випадку виклик або повідомлення вважається врученим учаснику судового процесу з моменту надходження до суду підтвердження про отримання чи ознайомлення із викликом або повідомленням.»;

3) підпункти 5) та 6) частини дев'ятої статті 171 викласти в такій редакції:

«5) дата, час і місце підготовчого засідання, якщо справа буде розглядатися за правилами загального позовного провадження. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися;

6) дата, час і місце проведення судового засідання для розгляду справи по суті, якщо справа буде розглядатися за правилами спрощеного позовного провадження з повідомленням (викликом) сторін. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися.»;

4) частину четверту статті 173 викласти в такій редакції:

«4. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану підготовче провадження має бути проведене протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення підготовчого провадження поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

5) статтю 184 викласти в наступній редакції:

«Стаття 184. Підстави проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді – врегульована цим Кодексом процедура, спрямована на взаємне добровільне вирішення спору (повністю або частково) сторонами шляхом досягнення взаємоприйнятного (компромісного) рішення, за участю судді.

2. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться за взаємною згодою сторін та може бути ініційована будь-якою із сторін до початку розгляду справи по суті (апеляційного розгляду).

3. Проведення врегулювання спору за участю судді не допускається в адміністративних справах, визначених главою 11 розділу II цього Кодексу, за винятком справ, визначених статтею 267 цього Кодексу, та типових справ;

4. За наявності у справі третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, проведення врегулювання спору за участю судді допускається виключно за її згоди та участі.»;

б) статтю 186 викласти в наступній редакції:

«Стаття 186. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді проводиться суддею одноособово на засадах добровільності участі сторін, рівності сторін, конфіденційності інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору, недопустимості участі судді, який брав участь у врегулюванні спору, в подальшому вирішенні спору по суті.

Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних нарад та, у разі необхідності, - з кожною стороною окремо.

Суддя, сторони та їх представники мають право брати участь в таких нарадах у режимі відеоконференції в порядку, визначеному цим Кодексом, в тому числі поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Спільні наради проводяться за участю всіх сторін, їхніх представників та судді.

Наради можуть проводитися з кожною із сторін та їх представниками окремо за ініціативою судді та (або) однієї із сторін.

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, участі в процедурі врегулювання спору не приймають.

2. Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами примирення. З урахуванням конкретних обставин

проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання.

3. На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

4. Під час проведення спільних нарад суддя пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору.

5. Під час проведення нарад окремо з кожною стороною суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні та (або) її представнику інші можливі шляхи мирного врегулювання спору.

6. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати оцінку доказів у справі.

7. Інформація, отримана будь-якою із сторін та їх представниками, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами.

8. За необхідності до участі в нарадах може залучатися перекладач та/або спеціаліст та/або психолог, які також попереджаються про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді.

9. Під час врегулювання спору за участю судді забороняється використовувати портативні аудіотехнічні пристрої, а також здійснювати фото- і кінозйомку, відео- та звукозапис, транслювати перебіг процедури в мережі Інтернет.»;

7) статтю 187 викласти в наступній редакції:

Стаття 187. Строк проведення врегулювання спору за участю судді

1. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку встановленого судом з урахуванням предмета та складності спору, але не більше шістдесяті днів з дня постановлення ухвали про початок процедури врегулювання спору за участю судді.

2. Строк проведення врегулювання спору за участю судді продовженню не підлягає.

3. Строк проведення процедури врегулювання спору за участю судді не входить до строку розгляду справи.

8) у статті 188:

пункт 3 частини першої викласти в наступній редакції:

«3) за ініціативою судді у разі затягування процедури врегулювання спору або іншим зловживанням процесуальними правами будь-якою зі сторін;»;

частину третю викласти в наступній редакції:

«3. Про припинення врегулювання спору за участю судді з підстави, визначеної пунктом 1 частини першої цієї статті, суддя постановляє ухвалу не пізніше **третього** робочого дня після надходження відповідної заяви сторони, а з підстави, визначеної пунктом 2 цієї частини, - не пізніше **третього** дня з дня закінчення строку врегулювання спору за участю судді.»;

9) у статті 193:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня відкриття провадження у справі, а у випадку продовження строку підготовчого провадження - не пізніше наступного дня з дня закінчення такого строку.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня встановлення факту повідомлення учасників справи про розгляд справи та встановлення обставин можливості сторін взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність початку розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Суд розглядає справу по суті протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану розгляд справи по суті має бути проведений протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

10) у статті 194:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Учасник справи має право заявити клопотання про розгляд справи за його відсутності. Якщо таке клопотання заявили всі учасники справи, судовий розгляд справи здійснюється в порядку письмового провадження на підставі наявних у суду матеріалів.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

доповнити новою частиною восьмою такого змісту:

«8. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

11) в статті 195:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Учасники справи, їх представники мають право брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду, в тому числі з використанням власних технічних засобів, за умови наявності у суді відповідної технічної можливості, про яку суд зазначає в ухвалі про відкриття провадження у справі, крім випадків, коли явка цього учасника справи в судове засідання визнана судом обов'язковою.»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. У разі участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів, підтвердження особи учасника справи, його представника здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

частину п'яту викласти наступним чином:

«5. Ризики технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення суду, переривання зв'язку тощо несе учасник справи, його представник, який подав відповідну заяву, окрім випадку коли суд не має технічної можливості забезпечити проведення судового засідання в режимі відеоконференції.»;

частину шосту викласти в такій редакції:

«7. Свідок, перекладач, спеціаліст, експерт, секретар судового засідання можуть брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції виключно в приміщенні суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану в разі виникнення обставин, які зумовлюють загрозу життю, здоров'ю та безпеці учасників судового процесу, суд може надати можливість зазначеним учасникам судового процесу взяти участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів. Підтвердження особи учасника судового процесу здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

12) статтю 229 доповнити частиною п'ятою наступного змісту:

«5. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану, у разі неможливості здійснення повного фіксування судового засідання технічними засобами, хід судового засідання фіксується у протоколі судового засідання або іншими технічними засобами, які дозволяють фіксувати звук чи відео ходу судового засідання. Такий запис ведеться секретарем судового засідання з вказівкою про це у протоколі судового засідання та долучається до матеріалів справи без будь-яких змін. Секретар судового засідання може вести протокол засідання у режимі відеоконференції (дистанційно).»;

13) доповнити новою статтею 251-1 наступного змісту:

«Стаття 251-1. Особливості вручення судового рішення на під час дії воєнного чи надзвичайного стану

1. Якщо неможливо забезпечити вручення судового рішення в порядку статті 251 цього Кодексу учасникам справи, які не мають офіційної електронної адреси, такі учасники повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

2. За заявою учасника справи копія судового рішення, засвідчена судом, надсилається або видається в найкоротший термін, але не пізніше 30 днів після закінчення дії воєнного чи надзвичайного стану.»;

14) пункт 5 частини першої статті 236 викласти в такій редакції:

«5) перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції, - до припинення перебування

сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції **чи до моменту отримання судом клопотання такої сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, про поновлення відповідного провадження»;»;**

15) статтю 263 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

«4. Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

16) частину першу статті 271 викласти в такій редакції:

«1. У справах, визначених статтями 273-277, 280-285, 288, 289 цього Кодексу, суд проголошує повне судове рішення.»;

17) частину четверту статті 286 викласти в наступній редакції:

«4. Апеляційні скарги на судові рішення у справах, визначених цією статтею, можуть бути подані протягом десяти днів з дня його проголошення.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.»;

18) у статті 287:

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. Апеляційні скарги на судові рішення у справах, визначених цією статтею, можуть бути подані протягом десяти днів з дня їх проголошення.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.»;

доповнити частиною восьмою наступного змісту:

«8. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд адміністративної справи з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби, приватного виконавця без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і

надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

19) статтю 300 доповнити частиною п'ятою наступного змісту:

«5. Сторони мають право подати заяву про проведення процедури врегулювання спору за участю судді до початку апеляційного розгляду. У такому разі суд постановляє ухвалу відповідно до вимог статті 185 цього Кодексу та проводить процедуру врегулювання спору за участю судді відповідно до положень глави 4 розділу II цього Кодексу.»;

20) статтю 309 доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги, що передбачені цією статтею, мають бути розглянуті протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони апеляційний суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи поза межами строків, встановлених частинами першою та другою цієї статті.»;

21) статтю 311 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд апеляційної інстанції з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних

технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд апеляційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд апеляційної інстанції постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

22) статтю 312 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції можуть розглядатися судом апеляційної інстанції без повідомлення учасників справи (в порядку письмового провадження).

Суд апеляційної інстанції за клопотанням сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, чи з власної ініціативи може розглядати такі апеляційні скарги в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.»;

23) статтю 345 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд касаційної інстанції може розглядати справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами.

Під час письмового провадження суд касаційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд касаційної інстанції постановляє ухвалу.

Якщо під час такого письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд касаційної інстанції дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до касаційного розгляду в судовому засіданні.»;

24) в Розділі VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ:

пункт третій викласти в такій редакції:

«3. Під час дії воєнного або надзвичайного стану, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), суд за заявою учасників справи та осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки (у разі наявності у них права на вчинення відповідних процесуальних дій, передбачених цим Кодексом), поновлює процесуальні строки, встановлені нормами цього Кодексу, якщо визнає причини їх пропуску поважними і такими, що зумовлені обмеженнями, впровадженими у зв'язку з карантинном, дією воєнного або надзвичайного стану. Суд може поновити відповідний строк як до, так і після його закінчення.

Суд за заявою особи продовжує процесуальний строк, встановлений судом, якщо неможливість вчинення відповідної процесуальної дії у визначений строк зумовлена обмеженнями, впровадженими у зв'язку з **воєнним або надзвичайним станом, карантинном.**»;

доповнити пунктом четвертим наступного змісту:

«4. Справи у судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, провадження у яких відкрито до введення воєнного чи надзвичайного стану, розглядаються з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом для розгляду справ під час дії воєнного або надзвичайного стану.»;

доповнити пунктом п'ятим наступного змісту:

«5. Особливості судових проваджень під час дії воєнного чи надзвичайного стану, передбачені цим Кодексом, застосовуються протягом дії воєнного або надзвичайного стану та протягом 90 днів після його закінчення на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан.».

2. У Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492):

1) частину тринадцяту статті 7 викласти в такій редакції:

«13. Розгляд справи здійснюється в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами, якщо цим Кодексом не передбачено повідомлення учасників справи. У такому випадку судове засідання не проводиться.

Письмовим провадженням також є судовий розгляд справи, який здійснюється судом першої, апеляційної чи касаційної інстанції без виклику учасників справи та без проведення судового засідання на підставі наявних у суду матеріалів.»;

2) статтю 67 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану за розпорядженням керівника апарату (секретаріату) суду чи особи, яка виконує його обов'язки, працівник апарату суду, який має вищу освіту за спеціальністю "Правознавство" або "Правоохоронна діяльність" з освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче молодшого спеціаліста, може за відсутності секретаря судового засідання здійснювати його повноваження. Під час здійснення таких повноважень відповідному працівнику апарату суду може бути заявлено відвід з підстав, визначених цим Кодексом для відводу секретаря судового засідання.»;

3) доповнити новою статтею 128-1 наступного змісту:

«Стаття 128-1. Особливості судових викликів та повідомлень під час дії воєнного чи надзвичайного стану

1. Якщо під час дії воєнного чи надзвичайного стану неможливо забезпечити повідомлення учасників в порядку статті 128 цього Кодексу, суд може викликати або повідомляти учасників справи та інших учасників судового процесу, які не мають офіційної електронної адреси, про дату, час і місце першого судового засідання у справі на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за двадцять днів до дати відповідного судового засідання.

2. Суд викликає або повідомляє таких учасників про дату, час і місце інших судових засідань (у випадку належного повідомлення про перше засідання) чи про вчинення відповідної процесуальної дії на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за десять днів до дати відповідного судового засідання або вчинення відповідної процесуальної дії.

3. У випадку виклику або повідомлення учасника судового процесу в порядку частин першої, другої цієї статті, такий учасник повинен за допомогою електронної пошти (телефонограми, СМС повідомлення, повідомлення у месенджерах), негайно підтвердити суду про отримання чи ознайомлення із відповідним викликом або повідомленням. Текст такого підтвердження зберігається, а телефонне підтвердження записується відповідним працівником апарату суду, та приєднується до справи і вважається належним підтвердженням повідомленням учасника судового процесу. В такому випадку виклик або повідомлення вважається врученим учаснику судового процесу з моменту надходження до суду підтвердження про отримання чи ознайомлення із викликом або повідомленням.»;

4) пункти 5) та 6) частини другої статті 187 викласти в такій редакції:

«5) дата, час і місце підготовчого засідання, якщо справа буде розглядатися в порядку загального позовного провадження. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися;

б) дата, час і місце проведення судового засідання для розгляду справи по суті, якщо справа буде розглядатися в порядку спрощеного позовного провадження з повідомленням (викликом) сторін. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися;»;

5) частину третю статті 189 викласти в такій редакції:

«3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану підготовче провадження має бути проведене протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення підготовчого провадження поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

6) статтю 201 викласти в наступній редакції:

«Стаття 201. Підстави проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді – врегульована цим Кодексом процедура, спрямована на взаємне добровільне вирішення спору (повністю або частково) сторонами шляхом досягнення взаємоприйнятного (компромісного) рішення, за участю професійного судді.

2. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться за взаємною згодою сторін та може бути ініційована будь-якою із сторін до початку розгляду справи по суті (апеляційного розгляду).

3. За наявності у справі третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, проведення врегулювання спору за участю судді допускається виключно за її згоди та участі.»;

7) статтю 203 викласти в такій редакції:

«Стаття 203. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді проводиться суддею одноособово на засадах добровільності участі сторін, рівності сторін, конфіденційності інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору, недопустимості участі судді, який брав участь у врегулюванні спору, в подальшому вирішенні спору по суті.

Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних нарад та, у разі необхідності, - з кожною стороною окремо.

Суддя, сторони та їх представники мають право брати участь в таких нарадах у режимі відеоконференції в порядку, визначеному цим Кодексом, в тому числі поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Спільні наради проводяться за участю всіх сторін, їхніх представників та судді.

Наради можуть проводитися з кожною із сторін та їх представниками окремо за ініціативою судді та (або) однієї із сторін.

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, участі в процедурі врегулювання спору не приймають.

2. Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами примирення. З урахуванням конкретних обставин проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання.

3. На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

4. Під час проведення спільних нарад суддя пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору.

5. Під час проведення нарад окремо з кожною стороною суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні та (або) її представнику інші можливі шляхи мирного врегулювання спору.

6. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати оцінку доказів у справі.

7. Інформація, отримана будь-якою із сторін та їх представниками, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами.

8. За необхідності до участі в нарадах може залучатися перекладач та/або спеціаліст та/або психолог, які також попереджаються про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді.

9. Під час врегулювання спору за участю судді забороняється використовувати портативні аудіотехнічні пристрої, а також здійснювати фото- і кінозйомку, відео- та звукозапис, **транслявати перебіг процедури в мережі Інтернет.»;**

8) у статті 204:

пункт 3 частини першої викласти в такій редакції:

«3) за ініціативою судді у разі затягування процедури врегулювання спору або іншим зловживанням процесуальними правами будь-якою зі сторін;»;

частину третю викласти в наступній редакції:

«3. Про припинення врегулювання спору за участю судді з підстави, визначеної пунктом 1 частини першої цієї статті, суддя постановляє ухвалу не пізніше **третього робочого дня після надходження відповідної заяви сторони, а з підстави, визначеної пунктом 2 цієї частини, - не пізніше **третього** дня з дня закінчення строку врегулювання спору за участю судді.»;**

9) статтю 205 викласти в такій редакції:

«Стаття 205. Строк проведення врегулювання спору за участю судді

1. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку встановленого судом з урахуванням предмета та складності спору, але не більше шістдесяті днів з дня постановлення ухвали про початок процедури врегулювання спору за участю судді.

2. Строк проведення врегулювання спору за участю судді продовженню не підлягає.

3. Строк проведення процедури врегулювання спору за участю судді не входить до строку розгляду справи.»;

10) у статті 210:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня відкриття провадження у справі, а у випадку продовження строку підготовчого провадження - не пізніше наступного дня з дня закінчення такого строку.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня встановлення факту повідомлення учасників справи про розгляд справи та встановлення обставин можливості сторін взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність початку розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Суд розглядає справу по суті протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану розгляд справи по суті має бути проведений протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»

11) у статті 211:

частину третю викласти в наступній редакції:

«3. Учасник справи має право заявити клопотання про розгляд справи за його відсутності. Якщо таке клопотання заявили всі учасники справи, судовий розгляд справи здійснюється на підставі наявних у суду матеріалів.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

доповнити частиною шостою наступного змісту:

«6. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в

порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

12) в статті 212:

частину першу викласти в наступній редакції:

«1. Учасники справи, їх **представники** мають право брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду, **в тому числі з використанням власних технічних засобів**, за умови наявності у суді відповідної технічної можливості, про яку суд зазначає в ухвалі про відкриття провадження у справі, крім випадків, коли явка цього учасника справи в судове засідання визнана судом обов'язковою.»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. У разі участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів, підтвердження особи учасника справи, **його представника** здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Ризики технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення суду, переривання зв'язку тощо несе учасник справи, **його представник**, який подав відповідну заяву, **окрім випадку коли суд не має технічної можливості забезпечити проведення судового засідання в режимі відеоконференції.**»;

частину сьому викласти в такій редакції:

«7. Свідок, перекладач, спеціаліст, експерт, секретар судового засідання можуть брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції виключно в приміщенні суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану в разі виникнення обставин, які зумовлюють загрозу життю, здоров'ю та безпеці учасників судового процесу, суд може надати можливість зазначеним учасникам судового процесу взяти участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів. Підтвердження особи учасника судового процесу здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

13) статтю 247 доповнити частиною сьомою наступного змісту:

«7. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану, у разі неможливості здійснення повного фіксування судового засідання технічними засобами, хід судового засідання фіксується у протоколі судового засідання або іншими технічними засобами, які дозволяють фіксувати звук чи відео ходу судового засідання. Такий запис ведеться секретарем судового засідання з вказівкою про це у протоколі судового засідання та долучається до матеріалів справи без будь-яких змін.. Секретар судового засідання може вести протокол засідання у режимі відеоконференції (дистанційно).»;

14) пункт 2 частини першої статті 253 викласти в наступній редакції:

«2) пунктом 2 частини першої статті 251 цього Кодексу, - до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції чи до моменту отримання судом клопотання такої сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, про поновлення відповідного провадження;»;

15) доповнити новою статтею 272-1 в такій редакції:

«Стаття 272-1 Особливості вручення судового рішення під час дії воєнного або надзвичайного стану

1. Якщо неможливо забезпечити вручення судового рішення в порядку статті 272 цього Кодексу учасникам справи, які не мають офіційної електронної адреси, такі учасники повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-

порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

2. За заявою учасника справи копія судового рішення, засвідчена судом, надсилається або видається в найкоротший термін, але не пізніше 30 днів після закінчення воєнного чи надзвичайного стану.»;

16) статтю 359 доповнити частиною п'ятою наступного змісту:

«5. Сторони мають право подати заяву про проведення процедури врегулювання спору за участю судді до початку апеляційного розгляду. У такому разі суд постановляє ухвалу відповідно до вимог статті 202 цього Кодексу та проводить процедуру врегулювання спору за участю судді відповідно до положень глави 4 розділу III цього Кодексу.»;

17) у статті 368:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Розгляд справ у суді апеляційної інстанції здійснюється в судовому засіданні з повідомленням учасників справи, крім випадків, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, статтею 369 цього Кодексу.»;

доповнити новою частиною дев'ятою наступного змісту:

«9. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд апеляційної інстанції з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд апеляційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд апеляційної інстанції постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

18) статтю 369 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції можуть розглядатися судом апеляційної інстанції без повідомлення учасників справи (в порядку письмового провадження).

Суд апеляційної інстанції за клопотанням сторони чи з власної ініціативи може розглядати такі апеляційні скарги в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.»;

19) статтю 371 доповнити частиною третьою наступного змісту:

«3. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги, що передбачені цією статтею, мають бути розглянуті протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони апеляційний суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи поза межами строків, встановлених частинами першою та другою цієї статті.»;

20) частину першу статті 402 викласти в такій редакції:

«1. У суді касаційної інстанції скарга розглядається за правилами розгляду справи судом першої інстанції в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи з урахуванням статті 400 цього Кодексу.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд касаційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд касаційної інстанції постановляє ухвалу.

У разі необхідності учасники справи можуть бути викликані для надання пояснень у справі.»;

21) у Розділі XII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ:

пункт третій викласти в такій редакції:

«3. Під час дії воєнного або надзвичайного стану, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), суд за заявою учасників справи та осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки (у разі наявності у них права на вчинення відповідних процесуальних дій, передбачених цим Кодексом), поновлює процесуальні строки, встановлені нормами цього Кодексу, якщо визнає причини їх пропуску поважними і такими, що зумовлені обмеженнями, впровадженими у зв'язку з карантинном, дією воєнного або надзвичайного стану. Суд може поновити відповідний строк як до, так і після його закінчення.

Суд за заявою особи продовжує процесуальний строк, встановлений судом, якщо неможливість вчинення відповідної процесуальної дії у визначений строк зумовлена обмеженнями, впровадженими у зв'язку з воєнним або надзвичайним станом, карантинном.»;

доповнити пунктом четвертим наступного змісту:

«4. Справи у судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, провадження у яких відкрито до введення воєнного чи надзвичайного стану, розглядаються з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом для розгляду справ під час дії воєнного або надзвичайного стану.»;

доповнити пунктом п'ятим наступного змісту:

«5. Особливості судових проваджень під час дії воєнного чи надзвичайного стану, передбачені цим Кодексом, застосовуються протягом дії воєнного або надзвичайного стану та протягом 90 днів після його закінчення на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан.».

3. У Господарському процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56):

1) частину тринадцяту статті 8 викласти в такій редакції:

«13. Розгляд справи здійснюється в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами, якщо цим Кодексом не передбачено повідомлення учасників справи. У такому випадку судове засідання не проводиться.

Письмовим провадженням також є судовий розгляд господарської справи, який здійснюється судом першої, апеляційної чи касаційної інстанції без виклику учасників справи та без проведення судового засідання на підставі наявних у суду матеріалів.»;

2) статтю 64 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану за розпорядженням керівника апарату (секретаріату) суду чи особи, яка виконує його обов'язки, працівник апарату суду, який має вищу освіту за спеціальністю "Правознавство" або "Правоохоронна діяльність" з освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче молодшого спеціаліста, може за відсутності секретаря судового засідання здійснювати його повноваження. Під час здійснення таких повноважень відповідному працівнику апарату суду може бути заявлено відвід з підстав, визначених цим Кодексом для відводу секретаря судового засідання.»;

3) доповнити новою статтею 120-1 такого змісту:

«Стаття 120-1. Особливості судових викликів та повідомлень під час дії воєнного чи надзвичайного стану

1. Якщо під час дії воєнного чи надзвичайного стану неможливо забезпечити повідомлення учасників в порядку статті 120 цього Кодексу, суд може викликати або повідомляти учасників справи та інших учасників судового процесу, які не мають офіційної електронної адреси, про дату, час і місце першого судового засідання у справі на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за двадцять днів до дати відповідного судового засідання.

2. Суд викликає або повідомляє таких учасників про дату, час і місце інших судових засідань (у випадку належного повідомлення про перше засідання) чи про вчинення відповідної процесуальної дії на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах.

У випадку неможливості забезпечити повідомлення способом, визначеним в абзаці першому цієї частини - через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень), яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за десять днів до дати відповідного судового засідання або вчинення відповідної процесуальної дії.

3. У випадку виклику або повідомлення учасника судового процесу в порядку частин першої, другої цієї статті, такий учасник повинен за допомогою електронної пошти (телефонограми, СМС повідомлення, повідомлення у месенджерах), негайно підтвердити суду про отримання чи ознайомлення із відповідним викликом або повідомленням. Текст такого підтвердження зберігається, а телефонне підтвердження записується відповідним працівником апарату суду, та приєднується до справи і вважається належним підтвердженням повідомленням учасника судового процесу. В такому випадку виклик або повідомлення вважається врученим учаснику судового процесу з моменту надходження до суду підтвердження про отримання чи ознайомлення із викликом або повідомленням.»;

4) пункти 5) та 6) частини другої статті 176 викласти в такій редакції:

«5) дата, час і місце підготовчого засідання, якщо справа буде розглядатися в порядку загального позовного провадження. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися;

6) дата, час і місце проведення судового засідання для розгляду справи по суті, якщо справа буде розглядатися в порядку спрощеного позовного провадження з повідомленням (викликом) сторін. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися.»;

5) частину третю статті 177 викласти в такій редакції:

«3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану підготовче провадження має бути проведене протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення підготовчого провадження поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

б) статтю 186 викласти в такій редакції:

«Стаття 186. Підстави проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді – врегульована цим Кодексом процедура, спрямована на взаємне добровільне вирішення спору (повністю або частково) сторонами шляхом досягнення взаємоприйнятного (компромісного) рішення, за участю професійного судді.

2. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться за взаємною згодою сторін та може бути ініційована будь-якою із сторін до початку розгляду справи по суті (апеляційного розгляду).

3. Проведення врегулювання спору за участю судді не допускається у справах (справах):

1) про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом;

2) за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство.

4. За наявності у справі третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, проведення врегулювання спору за участю судді допускається виключно за її згоди та участі.»;

7) статтю 188 викласти в наступній редакції:

«Стаття 188. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді

1. Врегулювання спору за участю судді проводиться суддею одноособово на засадах добровільності участі сторін, рівності сторін, конфіденційності інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору, недопустимості участі судді, який брав участь у врегулюванні спору, в подальшому вирішенні спору по суті.

Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних нарад та, у разі необхідності, - з кожною стороною окремо.

Суддя, сторони та їх представники мають право брати участь в таких нарадах у режимі відеоконференції в порядку, визначеному цим Кодексом, в тому числі поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Спільні наради проводяться за участю всіх сторін, їхніх представників та судді.

Наради можуть проводитися з кожною із сторін та їх представниками окремо за ініціативою судді та (або) однієї із сторін.

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, участі в процедурі врегулювання спору не приймають.

2. Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами примирення. З урахуванням конкретних обставин проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання.

3. На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

4. Під час проведення спільних нарад суддя пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору.

5. Під час проведення нарад окремо з кожною стороною суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні та (або) її представнику інші можливі шляхи мирного врегулювання спору.

6. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати оцінку доказів у справі.

7. Інформація, отримана будь-якою із сторін та їх представниками, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами.

8. За необхідності до участі в нарадах може залучатися перекладач та/або спеціаліст та/або психолог, які також попереджаються про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді.

9. Під час врегулювання спору за участю судді забороняється використовувати портативні аудіотехнічні пристрої, а також здійснювати фото- і кінозйомку, відео- та звукозапис, **транслявати перебіг процедури в мережі Інтернет.»;**

8) у статті 189:

пункт 3 частини першої викласти в такій редакції:

«3) за ініціативою судді у разі затягування процедури врегулювання спору або іншим зловживанням процесуальними правами будь-якою зі сторін;»;

частину третю викласти в наступній редакції:

«3. Про припинення врегулювання спору за участю судді з підстави, визначеної пунктом 1 частини першої цієї статті, суддя постановляє ухвалу не пізніше **третього робочого дня після надходження відповідної заяви сторони, а з підстави, визначеної пунктом 2 цієї частини, - не пізніше **третього** дня з дня закінчення строку врегулювання спору за участю судді.»;**

9) статтю 190 викласти в такій редакції:

«Стаття 190. Строк проведення врегулювання спору за участю судді

1. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку встановленого судом з урахуванням предмета та складності спору, але не більше шістдесяті днів з дня постановлення ухвали про початок процедури врегулювання спору за участю судді.

2. Строк проведення врегулювання спору за участю судді продовженню не підлягає.

3. Строк проведення процедури врегулювання спору за участю судді не входить до строку розгляду справи.»;

10) у статті 195:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня відкриття провадження у справі, а у випадку продовження строку підготовчого провадження - не пізніше наступного дня з дня закінчення такого строку.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через шістдесят днів з дня встановлення факту повідомлення учасників справи про розгляд справи та встановлення обставин можливості сторін взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність початку розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

частину другу викласти в наступній редакції:

«2. Суд розглядає справу по суті протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану розгляд справи по суті має бути проведений протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи по суті поза межами строків, встановлених першим абзацом цієї частини.»;

11) у статті 196:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Учасник справи має право заявити клопотання про розгляд справи за його відсутності. Якщо таке клопотання заявили всі учасники справи, судовий розгляд справи здійснюється на підставі наявних у суду матеріалів.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

доповнити частиною шостою наступного змісту:

«6. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в

порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

12) у статті 197:

частину перу викласти в наступній редакції:

«1. Учасники справи, їх **представники** мають право брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду, **в тому числі з використанням власних технічних засобів**, за умови наявності у суді відповідної технічної можливості, про яку суд зазначає в ухвалі про відкриття провадження у справі, крім випадків, коли явка цього учасника справи в судове засідання визнана судом обов'язковою.»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. У разі участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів, підтвердження особи учасника справи, його **представника** здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Ризики технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення суду, переривання зв'язку тощо несе учасник справи, його **представник**, який подав відповідну заяву, **окрім випадку коли суд не має технічної можливості забезпечити проведення судового засідання в режимі відеоконференції.**»;

частину сьому викласти в наступній редакції:

«7. Свідок, перекладач, спеціаліст, експерт, секретар судового засідання можуть брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції виключно в приміщенні суду.

Під час дії воєнного чи надзвичайного стану в разі виникнення обставин, які зумовлюють загрозу життю, здоров'ю та безпеці учасників судового процесу, суд може надати можливість зазначеним учасникам судового процесу взяти участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів. Підтвердження особи учасника судового процесу здійснюється із застосуванням електронного підпису, а якщо особа не має такого підпису, то у порядку, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" або Державною судовою адміністрацією України.»;

13) статтю 222 доповнити частиною восьмою наступного змісту:

«8. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану, у разі неможливості здійснення повного фіксування судового засідання технічними засобами, хід судового засідання фіксується у протоколі судового засідання або іншими технічними засобами, які дозволяють фіксувати звук чи відео ходу судового засідання. Такий запис ведеться секретарем судового засідання з вказівкою про це у протоколі судового засідання та долучається до матеріалів справи без будь-яких змін.. Секретар судового засідання може вести протокол засідання у режимі відеоконференції (дистанційно).»;

14) пункт 2 частини першої статті 229 викласти в такій редакції:

«2) пунктом 3 частини першої статті 227 цього Кодексу - до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції чи до моменту отримання судом клопотання такої сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, про поновлення відповідного провадження;»;

15) доповнити новою статтею 242-1 такого змісту:

«Стаття 242-1. Особливості вручення судового рішення під час дії воєнного або надзвичайного стану

1. Якщо неможливо забезпечити вручення судового рішення в порядку статті 242 цього Кодексу учасникам справи, які не мають офіційної електронної адреси, такі учасники повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення на відомі засоби комунікації цих учасників телефонограмою, СМС повідомленням, електронною поштою, повідомленням у месенджерах, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-

порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

2. За заявою учасника справи копія судового рішення, засвідчена судом, надсилається або видається в найкоротший термін, але не пізніше 30 днів після закінчення воєнного чи надзвичайного стану.»;

16) статтю 262 доповнити частиною п'ятою наступного змісту:

«5. Сторони мають право подати заяву про проведення процедури врегулювання спору за участю судді до початку апеляційного розгляду. У такому разі суд постановляє ухвалу відповідно до вимог статті 187 цього Кодексу та проводить процедуру врегулювання спору за участю судді відповідно до положень глави 4 розділу III цього Кодексу. »;

17) у статті 270:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Розгляд справ у суді апеляційної інстанції здійснюється у судовому засіданні з повідомленням учасників справи, крім випадків, передбачених частиною десятою, частиною чотирнадцятою цієї статті та частиною другою статті 271 цього Кодексу.»;

доповнити частиною чотирнадцятою наступного змісту:

«14. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд апеляційної інстанції з власної ініціативи може прийняти рішення про розгляд справи, розгляд якої здійснюється в порядку загального провадження, без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами.

В такому випадку розгляд справи без повідомлення (виклику) учасників справи (в порядку письмового провадження) за наявними у справі матеріалами можливий у разі направлення судом сторонам повідомлення про такий розгляд справи у спосіб та у порядку, визначеному цим Кодексом, і надходження до суду підтвердження про отримання сторонами цього повідомлення, а також у разі відсутності клопотання сторони про розгляд справи в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів або клопотання про розгляд справи в порядку загального провадження в приміщенні суду.

Під час письмового провадження суд апеляційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд апеляційної інстанції постановляє ухвалу.

Якщо під час письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до розгляду в судовому засіданні.»;

18) статтю 271 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції можуть розглядатися судом апеляційної інстанції без повідомлення учасників справи (в порядку письмового провадження).

Суд апеляційної інстанції за клопотанням сторони чи з власної ініціативи може розглядати такі апеляційні скарги в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.»;

19) статтю 273 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану апеляційні скарги, що передбачені цією статтею, мають бути розглянуті протягом розумного строку з урахуванням можливості учасників справи взяти участь у розгляді справи. За клопотанням сторони апеляційний суд постановляє ухвалу, в якій мотивує необхідність проведення розгляду справи поза межами строків, встановлених частинами першою -третьою цієї статті.»;

20) частину першу статті 294 викласти в такій редакції:

«1. За відсутності підстав для залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги чи відмови у відкритті касаційного провадження суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про відкриття касаційного провадження у справі, в якій повідомляється про дату, час і місце розгляду скарги (під час дії воєнного чи надзвичайного стану такі відомості можуть не зазначатися), а також про витребування матеріалів справи.»;

21) у статті 301:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Розгляд справ у суді касаційної інстанції здійснюється у судовому засіданні з повідомленням учасників справи, крім випадку передбаченого частиною тринадцятою цієї статті.»;

доповнити частиною тринадцятою наступного змісту:

«13. Під час дії воєнного чи надзвичайного стану суд касаційної інстанції може розглядати справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами.

Під час письмового провадження суд касаційної інстанції може звернутися до учасників справи з пропозицією надати суду у встановлений судом строк письмове пояснення з приводу визначеного судом питання по справі, про що суд касаційної інстанції постановляє ухвалу.

Якщо під час такого письмового провадження за наявними у справі матеріалами суд касаційної інстанції дійде висновку про те, що справу необхідно розглядати у судовому засіданні, то він призначає її до касаційного розгляду в судовому засіданні.»;

22) у Розділі X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ:

пункт четвертий викласти в такій редакції:

«4. Під час дії воєнного або надзвичайного стану, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), суд за заявою учасників справи та осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки (у разі наявності у них права на вчинення відповідних процесуальних дій, передбачених цим Кодексом), поновлює процесуальні строки, встановлені нормами цього Кодексу, якщо визнає причини їх пропуску поважними і такими, що зумовлені обмеженнями, впровадженими у зв'язку з карантинном, дією воєнного або надзвичайного стану. Суд може поновити відповідний строк як до, так і після його закінчення.

Суд за заявою особи продовжує процесуальний строк, встановлений судом, якщо неможливість вчинення відповідної процесуальної дії у визначений строк зумовлена обмеженнями, впровадженими у зв'язку з воєнним або надзвичайним станом, карантинном.»;

доповнити пунктом п'ятим наступного змісту:

«5. Справи у судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, провадження у яких відкрито до введення воєнного чи надзвичайного стану, розглядаються з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом для розгляду справ під час дії воєнного або надзвичайного стану.»;

доповнити пунктом шостим такого змісту:

«6. Особливості судових проваджень під час дії воєнного чи надзвичайного стану, передбачені цим Кодексом, застосовуються протягом дії воєнного або надзвичайного стану та протягом 90 днів після його закінчення на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан.».

4. Частину третю статті 3 Закону України «Про доступ до судових рішень» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 15, ст. 128) викласти в такій редакції:

«3. Суд загальної юрисдикції вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі, не пізніше наступного дня після їх ухвалення або виготовлення повного тексту. Доступ до окремих думок суддів через Реєстр забезпечується у тому самому порядку, що й до судового рішення, стосовно якого викладено окрему думку.

Судді мають право вносити до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі, дистанційно поза межами приміщень суду, в тому числі поза робочим часом, за умови якщо буде забезпечено безпеку доступу до автоматизованої системи документообігу суду з використанням власного кваліфікованого електронного підпису судді.

Положення про умови та порядок дистанційного доступу суддів до автоматизованої системи документообігу суду затверджуються Державною судовою адміністрацією України за погодженням з Вищою радою правосуддя, а за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя,

визначеного статтею 131 Конституції України - за погодженням з Радою суддів України.».

5. Частину першу статті 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 7-8, ст.50) доповнити пунктом 20³ наступного змісту:

«20³) погоджує положення про умови та порядок дистанційного доступу суддів до автоматизованої системи документообігу суду;».

II. Прикінцеві та перехідні положення

- 1.** Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
- 2.** Справи у судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, провадження у яких відкрито до набрання чинності цим Законом, розглядаються з урахуванням особливостей, що діють після набрання чинності цим Законом.

**Голова Верховної Ради
України**

